ALŪKSNES MAZĀ GAISMAS PILS

Pēc ilgām debatēm nolēma Alūksnes miestiņā uzcelt prāvāku skolas ēku pēc jaunākajām tendencēm.

Skats uz Alūksni – Marienburgu . Johana Krauzes zīmējums, 1791.gads.
Pirmā skola Alūksnē dibināta 1683.gadā mācītāja mājā.

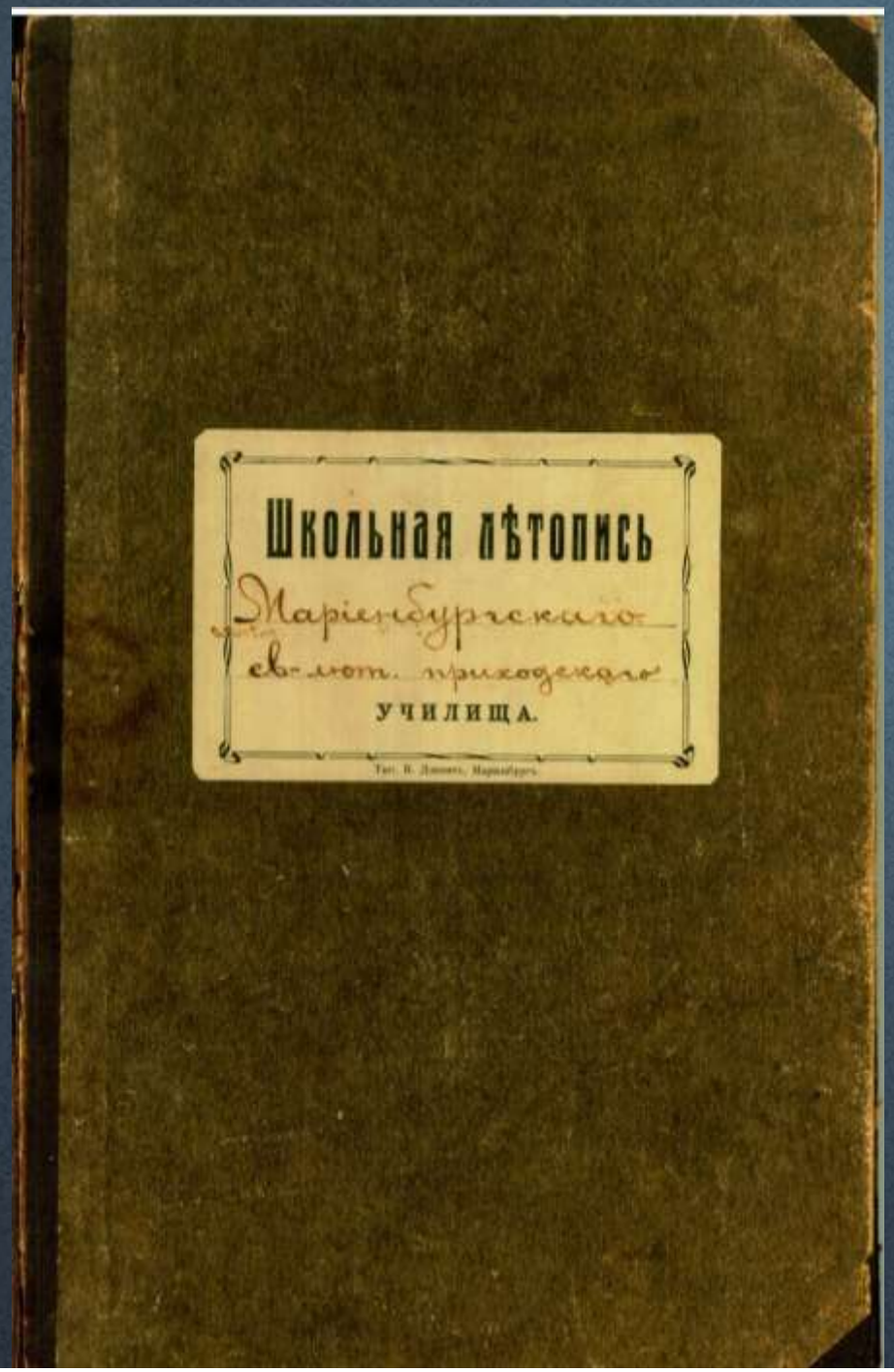

„1895.gada 15.maijā 31/2 pūra vietas aramās zemes pie vecās skolas ēkas pārmija ar 4 pūra vietām lielu zemes gabalu Annas ceļa malā uz Alūksnes muižas robežas otrā galā mācītāja muižas zemei. Uz tā zemes gabala tiek uzcelta Alūksnes draudzes skolas ēka, kuru taisa kopīgi muiža un pagasti samērā ar zemes platību. Skolu taisa būvju uzņēmējs Zīlīt ar visu savu materiālu par 7000 rubļiem.»

„Школьная лѣтопись Маріенбургскаго ев.-лют. приходскаго училища” , Ernsta Glika Alūksnes Valsts ģimnāzijas muzeja krājums

Skolu ēku ārējā apdarē sāka lietot sarkano ķieģeli. Jaunās iezīmes vērojamas arī Alūksnes jaunuzceltajā ēkā, kuru iesvētīja 1895.gada 3.novembrī Alūksnes draudzes mācītājs A.Plamšs.

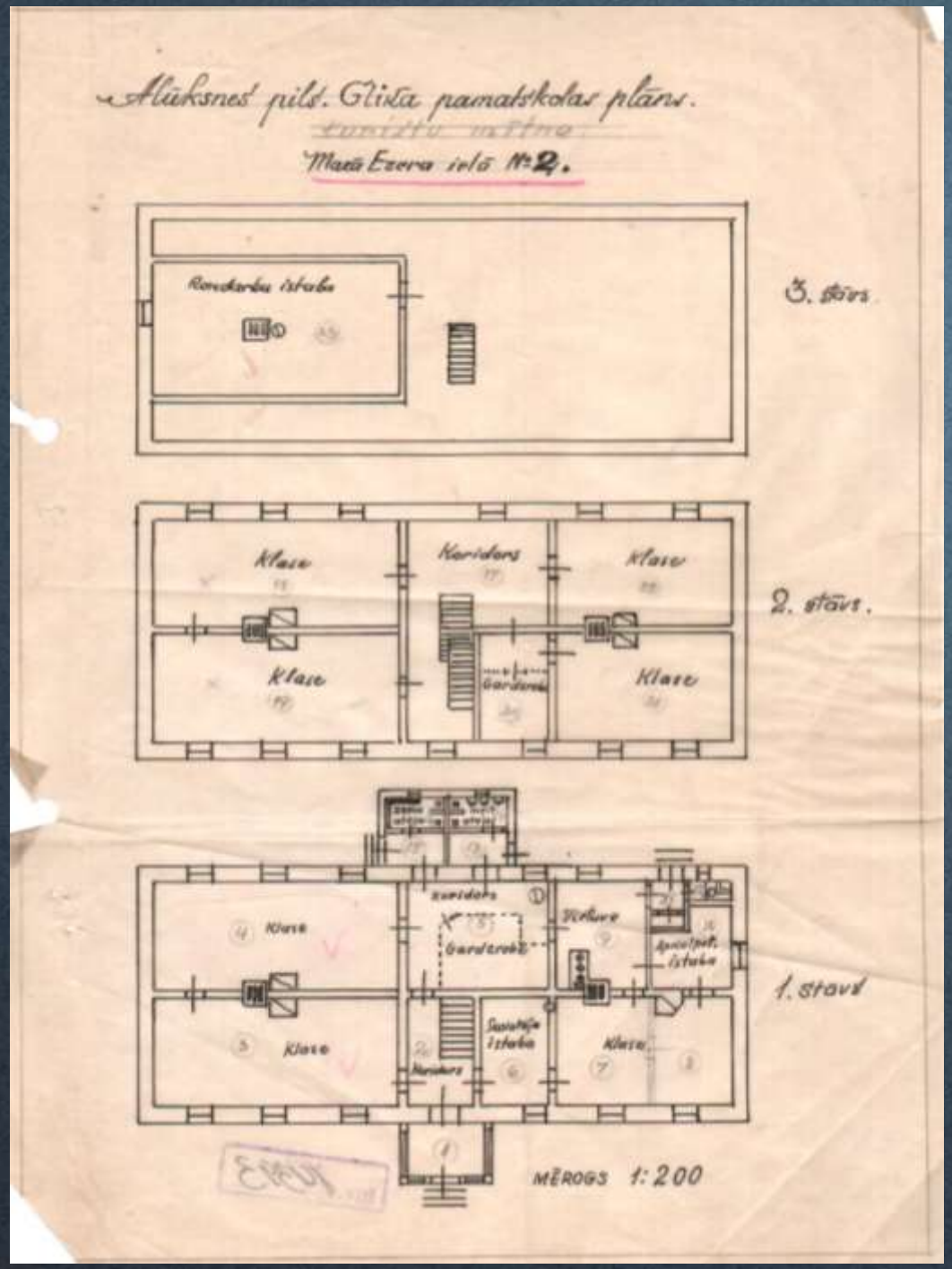

«Skola divstāvu ķieģeļu ēka, 14 asu garums 6 asis plata: apakšstāva vienā galā zēnu guļamā istaba, mazgājamā, ēdamā, ķēķis un atejas vieta, otrā galā I skolotāja dzīvoklis, sastāvošs no 3 istabām ar ķēķi un pieliekamo; otrā stāvā vienā galā divas klases un II skolotāja istaba, meiteņu guļamā, mazgājamā un ēdamā ar plīti; vidū koridors”

Uz 1935.gadu skolas pārzinis Millers raksta, ka ”tagad 1 skolotāja dzīvoklis, skolēnu guļamās un ēdamās telpas ir pārvērstas par klasēm un minētā skolas ēkā atrodas, kopā 7 klases. Bez skolas ēkas atrodās 1 kūtiņa ar ratnīcu, malkas šķūnītis un nelietojams pagrabs” . Ūdeni lietoja no akas skolas pagalmā.

Skolas ēka 20.gs.sāk.

Skolas telpās, foto ap 1935.gadu

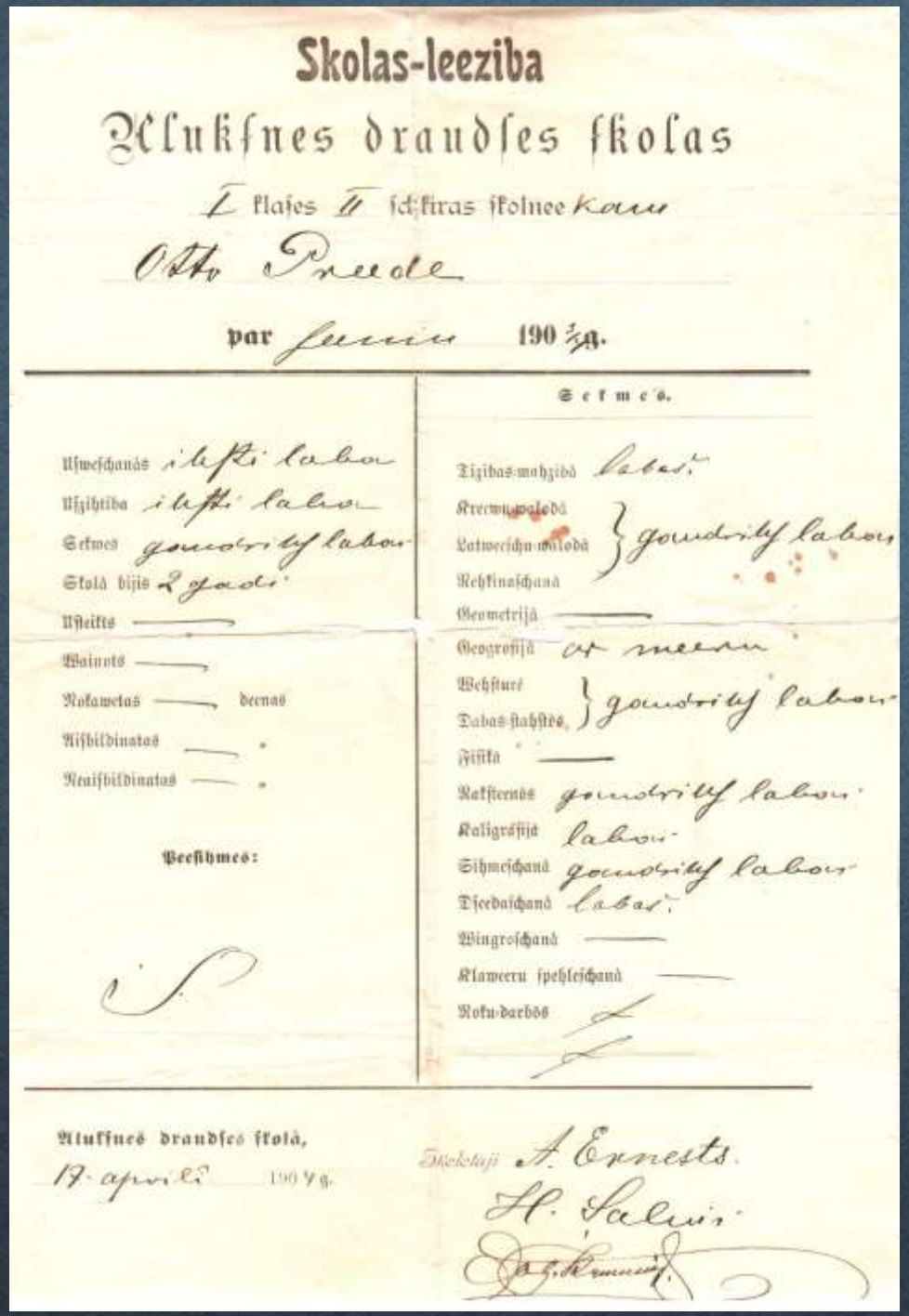

Skolas-leeziba

Alukſnes draudſes ſkolas

I klaſes II ſchkiras ſkolnee Kaun

Otto Priede

par gadu 190 4/5 g.

Uſweſchanâs	ilgſti labi	Tizibas-mahzibâ	labi
Uſzihtiba	ilgſti labi	Kreewu valodâ	gandrîſ labi
Sekmes	gandrîſ labi	Latweeſchu valodâ	gandrîſ labi
Skolâ bijis	2 gadi	Rehkinaſchanâ	gandrîſ labi
Uſteikts	—	Geometrijâ	—
Wainots	—	Geografijâ	ar meeru
Nokawetas	— dienas	Wehſture	gandrîſ labi
Aiſbildinatas	— "	Dabas-ſtahſtes	gandrîſ labi
Neaiſbildinatas	— "	Fiſika	—
		Rakſtenes	gandrîſ labi
		Kaligrafija	labi
		Sihmeſchanâ	gandrîſ labi
		Dſeedaſchanâ	labi
		Wingroſchanâ	—
		Klaweeru ſpehleſchanâ	—
		Roku-darbos	—

Sekmes.

Peeſihmes:

Alukſnes draudſes ſkolâ, 17. aprilî 1904 g.

Skolotâji A. Ernests.
H. Saliņi.

Alūksnes draudzes skolas skolēna Otto Priedes liecība, izdota 1904.gadā

Jau tajos laikos skolēnu pienākumos bija strādāt skolas „lauciņos”. Praktiskie darbi dārzā bija notikuši jau no 1876.gada. Darba stundas sākās 26.aprīlī un beidzās rudenī 27.septembrī. Ziemā šo stundu vietā notika dziedāšana. Pie jaunās skolas ēkas skolas pārzinis- skolotājs Andžs Ernests iekopa augļu dārzu ar ābelēm, plūmēm, ērkšķogām. Skolas dārzu, kur šodien atrodas sporta angārs, paplašināja nākošais skolas pārzinis Ernests Millers. Viņa laikā iekārtoja izmēģinājumu lauciņus, papildināja augļu dārzu.

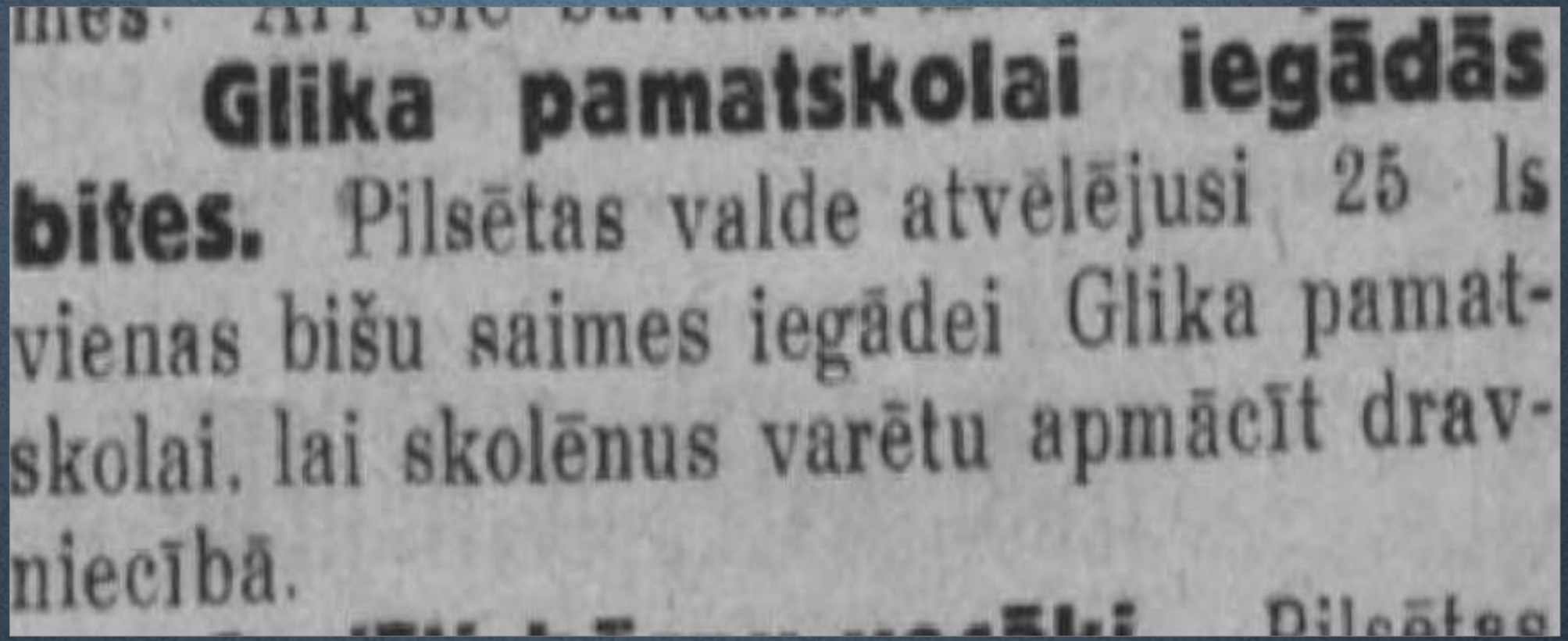

Glika pamatskolai iegādās bites. Pilsētas valde atvēlējusi 25 ls vienas bišu saimes iegādei Glika pamatskolai, lai skolēnus varētu apmācīt dravniecībā.

Paziņojums par bišu saimes iegādi Glika pamatskolas vajadzībām 1937.gada 22.jūlija laikraksta „Malienas Ziņas” numurā

Skolas ēka 20.gs.sāk

Skolas priekšnieks Andžs Ernests
(1888.—1933.)

Īpaši siltus vārdus skolotājam A.Ernestam velta izcilais skolotājs- novadnieks Jānis Greste, jo pirms darba Alūksnē Andžs Ernests strādāja Alsviķu pagasta skolā par palīgskolotāju pie viņa tēva Jēkaba Grestes. Viņš veco skolotāju, kurš skolā nostrādājis teju 50 gadus, sumina 1933.gadā aizvadot pensijā. Greste dižo vīru raksturo kā ļoti atbildīgu, bērnus mīlošu pedagogu, „…kurš nepazīst ne nikotīnu, ne dzēruma skurbumu, ne nakts uzdzīves, ne arī kādas pārmērības. Brīvā brītiņā ar lāpstu un dakšu pa dārzu, jo fiziskais darbs viņam ir atpūta pēc klases darba, ar ganu rīksti rokās. Vienkāršs mājas dzīvē, gādīgs tēvs” (11). Lielinieki atkāpjoties ņēma ķīlniekus, arī Andžu Ernestu aizveda cauri Krievijai līdz Urāliem. Tā esot bijusi vienīgā reize, kad skolotājs kavējis darbu. Kad 1918.gadā viņš atgriezās, darbu turpināja kā skolas pārzinis. J.Greste uzsver sirmā skolotāja darba metodes: deva uzdevumus un noteikumus katram pa spēkam, nekad nepacēla balsi, ne asus vārdus, rūpējies par skolēniem. 1927.gadā apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeņa V šķiru. Miris 1941.gadā, apglabāts Alūksnes kapsētā.

Tagadējais skolas priekšnieks Ernests Millers
(1933. g. augustā)

1931.gadā skolā sāka strādāt Ernests Millers Viņa skolotāja darba gaitas sākās Apekalna draudzes skolā. Draudzē viņš papildus pildīja arī ērģelnieka pienākumus. Kad Valkas apriņķa skolu valde likvidēja Apekalna draudzes skolu, Milleru ievēlēja par Alūksnes pilsētas Glika pamatskolas skolotāju. Pēc Andža Ernesta aiziešanas pensijā, viņš ieņēma pārziņa vietu.

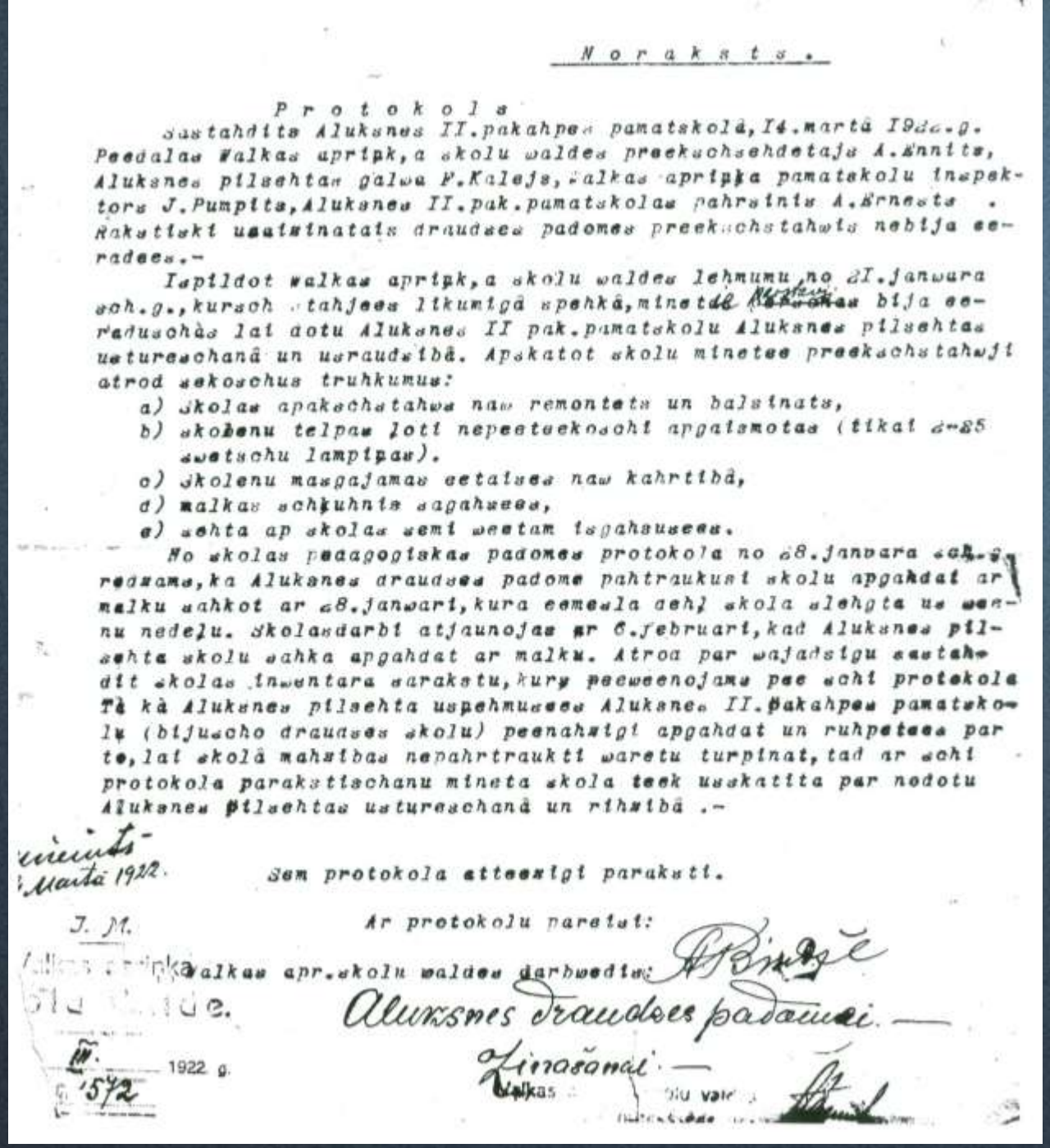

N o r a k s t s .

P r o t o k o l s

Sastahdīts Alukšnes II.pakahpes pamatskolā, 14.martā 1922.g. Pēdējas Valkas apriņķa, a skolu valdes priekšsēdētājs A.Ennits, Alukšnes pilsētas galva F.Kalejs, Valkas apriņķa pamatskolu inspektors J.Pumpītis, Alukšnes II.pak.pamatskolas pārzinis A.Ērnests . Rakstiski uzaicinātais draudzes padomes priekšstāvis nebija ierādies.-

Izpildot Valkas apriņķa skolu valdes lēmumu no 21.janvāra sch.g., kursch stāhjies likumīgā spēkā, minētā Alukšnes bija ierādusches lai dotu Alukšnes II pak.pamatskolu Alukšnes pilsētas uzturēschanā un uzraudzībā. Apskatot skolu minētee priekschstāvji atrod sekoschus trūkumus:

a) skolas apakschstāvos nav remontēta un balsināta,
b) skolēnu telpas ļoti nepietiekoschi apgaismotas (tikai 2-25 svetschu lampiņas).
c) skolēnu mazgājamas ietaises nav kārtībā,
d) malkas schķūnis sagāzies,
e) sēta ap skolas zemi vietam īsgāzusies.

No skolas pedagogiskas padomes protokola no 28.janvāra sch.g. redzams, ka Alukšnes draudzes padome pārtraukusi skolu apgādāt ar malku sākot ar 28.janvāri, kura iemesla dēļ skola slēgta uz vienu nedēļu. Skolasdarbi atjaunojas ar 6.februāri, kad Alukšnes pilsēta skolu sāka apgādāt ar malku. Atrod par vajadzīgu sastādīt skolas inventāra sarakstu, kuru pievienojam pie schi protokola Tā kā Alukšnes pilsēta uzņēmusies Alukšnes II.pakāpes pamatskolu (bijušcho draudzes skolu) pienāksīgi apgādāt un rūpēties par to, lai skolā mācības nepārtraukti varētu turpināt, tad ar schi protokola parakstīschanu mināta skola tiek uzskatīta par nodotu Alukšnes pilsētas uzturēschanā un rīkībā .-

Ierakstīts - 9 Martā 1922.

Sem protokola atteesīgi parakstīti.

J. M.

Ar protokolu pareizi:

Valkas apr.skolu valdes darbvedis:

Alukšnes draudzes padomei. —

Zināšanai. —

Valkas

1922 g.

572

DRAUDZES SKOLA

1927.gada10.martā. protokols Nr. 62.

Draudzes valde, ievērodama pilsētas valdes priekšlikumu attiecībā uz draudzes skolas ēkas pārdošanu Alūksnes pilsētai, nāca pie slēdziena pārdot draudzes skolas ēku līdz ar blakus ēkām Alūksnes pilsētai par mērenu cenu ar garāku nomaksas termiņu. Lietas vešanu uzdod Prauliņa un Broka kg. Augšējā jautājuma nokārtošanai jāstājas saskaņā ar Baznīcas Virsvaldi.

1927.gada 15.septembrī Protokols Nr. 71.

Valde pilnvaro skolotāju J. Broku nokārtot draudzes skolas inventāra pārdošanas lietu ar Alūksnes pilsētas valdi.

1929.g. 19.augustā. Protokols Nr.14.
Bijušā draudzes skolas ēka atsavināta draudzei un piešķirta Alūksnes pilsētai. Tā kā ēka celta uz draudzes līdzekļiem un skaitās par draudzes īpašumu, kamdēļ nesaņemot atlīdzību par šo ēku, draudzei ceļas zaudējumi. Valde nolēma : griezties pie Baznīcas virsvaldes ar lūgumu gādāt par to, lai Alūksnes ev.lut.draudzei tiktu atlīdzināts par atsavināto un Alūksnes pilsētai piešķirto draudzes skolas ēku.
1931.gada 10.martā. Protokols Nr.32
Nolemj pieprasīt no Alūksnes pilsētas valdes protokola norakstu draudzes skolas atsavināšanas lietā un ko pilsētas valde domā darīt protokola izpildīšanā.

1933.gada 15.novembr.i Protokols Nr.99.
1. Vienbalsīgi nolemj bijušās draudzes skolas atmaksas dabūšanas lietu atdot advokātam Ozolam, izdodot attiecīgu pilnvaru lietas vešanai un pievienojot visus dokumentus, kādi būtu atrodami draudzes arhīvos un kuriem būtu nozīme minētā lietā.

1935.gada 18.februārī. Protokols Nr.131.
7.Baznīcas priekšnieks J.Broks ziņo bijušās draudzes skolas atlīdzības jautājumā, paskaidrodams, ka Zemes ierīcības komitejas sēdē atlīdzības pieprasījums par draudzes skolas ēku noraidīts.
Padome noklausījusies ziņojumu un paskaidrojumus , nolemj griezties pie Baznīcas virsvaldes ar lūgumu, lai virsvalde rūpētos par atlīdzības dabūšanu par draudzes skolas ēku pie valdības, ja tas savādāk nebūtu iespējams. Tad izdarīt to vispārējā likumdošanas kārtībā pie ministru kabineta, jo pretējā gadījumā draudze un draudzes locekļi cieš lielu netaisnību, tādēļ, ka minētā ēka celta ar draudzes locekļu palīdzību un ziedojumiem.

1922.gadā pieņēma lēmumu par to, ka skolu nodod pilsētas pārziņā un laicīgā vara apņemas pienācīgi skolu apgādāt ar visu nepieciešamo. Ilgus gadus draudzes valde ar pilsētas valdi nespēja vienoties jautājumā par draudzei atsavinātās ēkas un zemes kompensāciju. Šis jautājums pacēlās 1927.gadā, kad pati pilsēta izteica priekšlikumu attiecībā uz draudzes skolas ēkas pārdošanu Alūksnes pilsētai. Tomēr pilsēta savu priekšlikumu nepildīja. Vēl 1935.gadā baznīcas priekšnieks J.Broks ziņo draudzes valdei, ka atlīdzības pieprasījums ticis noraidīts.

Skolai vairākkārt mainīti nosaukumi:

1895.-1920.- Alūksnes draudzes skola

1920.-1927.- II pakāpes pamatskola

1927.-1933.- Alūksnes pilsētas 6- klasīgā pamatskola

1933.-1938.- Alūksnes pilsētas Glika pamatskola

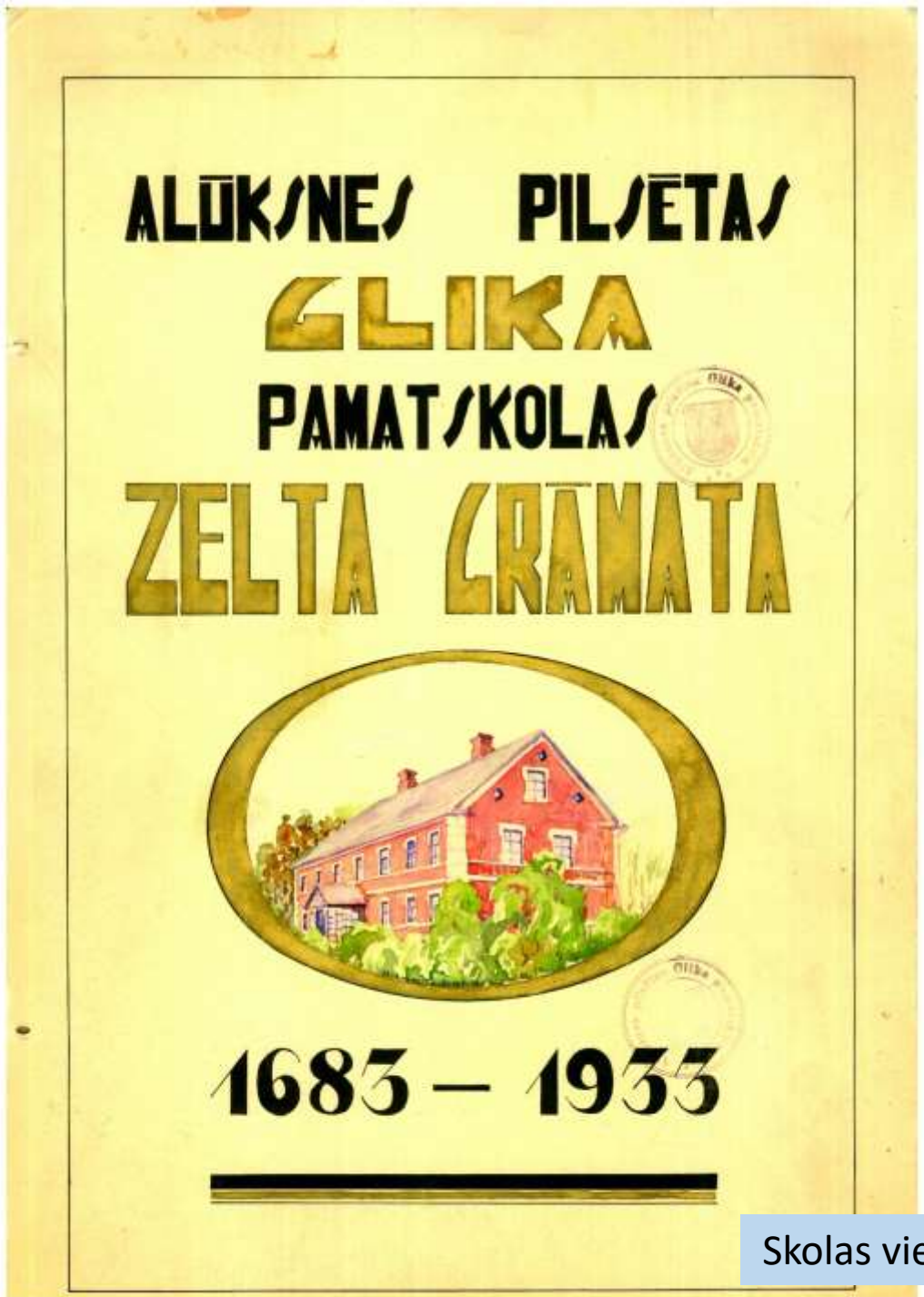

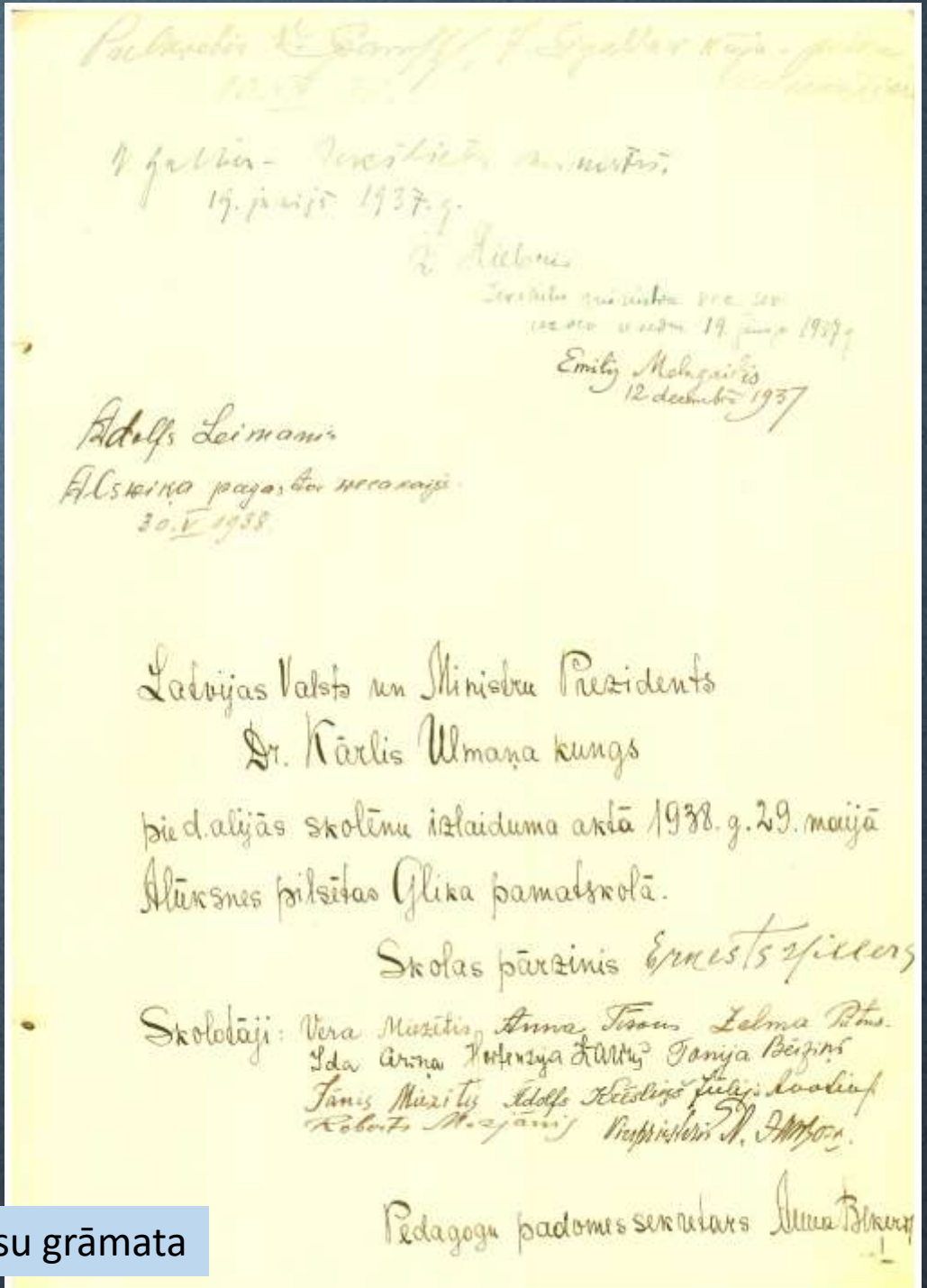

Adolfs Leimanis
Alūksnīņa pagasta vecākais
30.V 1938

Latvijas Valsts un Ministru Prezidents
Dr. Kārlis Ulmaņa kungs
piedalijās skolēnu izlaiduma aktā 1938. g. 29. maijā
Alūksnes pilsētas Glika pamatskolā.

Skolas pārzinis Ernests Spilners

Skolotāji: Vera Mazītis, Anna Tisons, Zelma Pūtns,
Ida Arņa, Vera Kārlis, Tonija Bērziņš
Jānis Mazītis, Adolfs Krēslīņš, Julijs Loolis
Roberts Mazjānis, Nepriestera A. Ambots.

Pedagogu padomes sekretārs Anna Bikers

Skolas viesu grāmata

1934.gads bija cerīgs, jo apstiprināja jaunās skolas (tagadējās Alūksnes pilsētas sākumskolas) projektu. Skola top gatava 1938.gadā.

Vecā ēka palika skolas vajadzībām. Tur dzīvoja rokdarbu skolotājs, lejas stāvā notika praktisko darbu stundas zēniem. Bija iegādāti moderni darbgaldi.

1940.gada 5.jūlijā Alūksnē izcēlās ugunsgrēks. Tepat blakus, tomēr liesmas pagāja garām vecajai zinību pilij. Daudzi alūksnieši palika bez mājām. Pensionētā skolotāja Irēna Kalniņa atceras, ka viņas ģimene un vēl daudzi citi pirmās naktis pēc nelaimes pavadīja tieši vecajā pamatskolas ēkā.

Skola darbojās arī pie svešajām varām.

Laukos ceļas jaunas skaistas ēkas

Alūksnē vakar likts pamatakmens Glika pamatskolas jaunajam namam. Projektu jaunceltnei izstrādājusi architekte E. Meldere. Nams izmaksās ap 200.000 Ls. Alūksnes pilsētas Glika 6 kl. pamatskola pašlaikam novietota 2 vecās un nepiemērotās ēkās.

Arī Rigas apriņķī nemitīgi aug skaistu un gētu jaunceltņu skaits, kas kalpo pašvaldibu un sabiedrības vajadzibām. Piāterē uzcelts jauns pagastnams un to ieņēma svētdien, 10. oktobrī plkst. 3 dienā.

Aizsargu priekšnieks Ventspilī

Aizsargu priekšnieks plkv. K. Praule svētdien, 10. oktobrī ieradīsies Ventspils aizsargu pulka komandējošā sastāva sanāksmē Ventspilī.

Biedrības 10

Valmieras tirdz darbinieku biedrība atzīmē biedrības

"Alūksnē vakar likts pamatakmens Glika pamatskolas jaunajam namam." (Brīvā Daugava, 8.10.1937)

E. Millers,

Gaismu sauca, gaisma ausa, augšam celās gaismas pils

„Šīsnu latvju tautai gara gaismas sejēji, tad Latvijas saule tās mūžam gaida."

K. Magaziņš,

Ieejot jaunās skolas telpās

„Sirmā tautskola, kas pārdzīvojusi dažādus laikmetus var atskatīties uz nostaigātiem garajiem gadiem, jo viņa ir veikusi savu lielu darbu latvju izglītības un kultūras laukā par svētību un godu visai latvju tautai un valstij." (Skolas pārzinis E.Millers, Malienas Ziņas, 15.09.1938)

Atklāts jaunais Glika pamatskolas nams

Svētdien Alūksnei bij liela svētku diena. Vispirms jau to liecināja karogiem greznotie nami. Ilgāku laiku pirms ministra ierašanās pie staltās jaunās skolas ēkas pulcējās daudzi alūksnieši. (Malienas Ziņas, 22.09.1938)

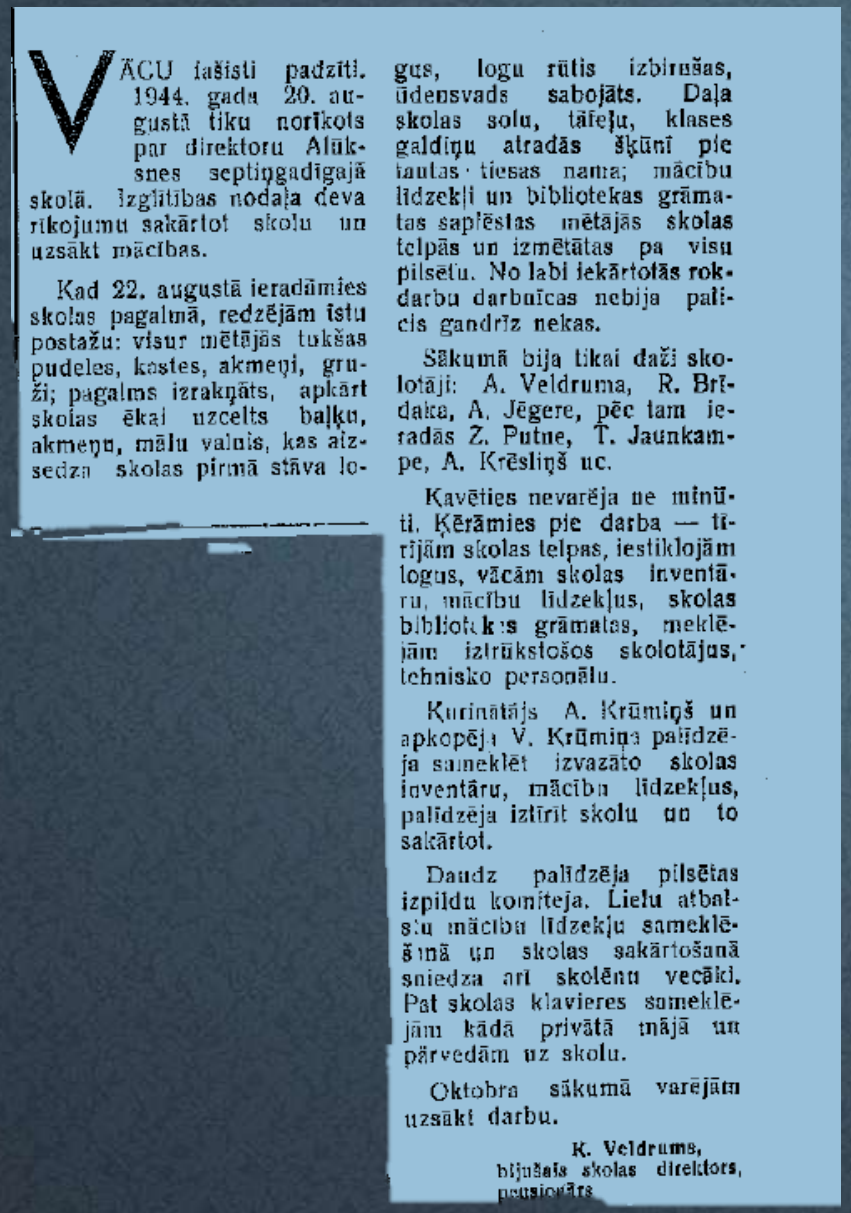

VĀCU fašisti padzīti. 1944. gada 20. augustā tiku norīkots par direktoru Alūksnes septiņgadīgajā skolā. Izglītības nodaļa deva rīkojumu sakārtot skolu un uzsākt mācības.

Kad 22. augustā ieradāmies skolas pagalmā, redzējām īstu postažu: visur mētājās tukšas pudeles, kastes, akmeņi, grūži; pagalms izrakņāts, apkārt skolas ēkai uzcelts baļķu, akmeņu, mālu valnis, kas aizsedza skolas pirmā stāva logus, logu rūtis izbirušas, ūdensvads sabojāts. Daļa skolas solu, tāfeļu, klases galdiņu atradās šķūnī pie tautas tiesas nama; mācību līdzekļi un bibliotekas grāmatas sapīēstas mētājās skolas telpās un izmētātas pa visu pilsētu. No labi iekārtotās rokdarbu darbnīcas nebija palicis gandrīz nekas.

Sākumā bija tikai daži skolotāji: A. Veldruma, R. Brīdaka, A. Jēgere, pēc tam ieradās Z. Putne, T. Jaunkampe, A. Krēsliņš uc.

Kavēties nevarēja ne minūti. Ķērāmies pie darba — tīrījām skolas telpas, iestiklojām logus, vācām skolas inventāru, mācību līdzekļus, skolas bibliotekas grāmatas, meklējām iztrūkstošos skolotājus, tehnisko personālu.

Kurinātājs A. Krūmiņš un apkopēja V. Krūmiņa palīdzēja sameklēt izvazāto skolas inventāru, mācību līdzekļus, palīdzēja iztīrīt skolu un to sakārtot.

Daudz palīdzēja pilsētas izpildu komiteja. Lielu atbalstu mācību līdzekļu sameklēšanā un skolas sakārtošanā sniedza arī skolēnu vecāki. Pat skolas klavieres sameklējām kādā privātā mājā un pārvedām uz skolu.

Oktobra sākumā varējām uzsākt darbu.

K. Veldrums,
bijušais skolas direktors,
pensionārs

Padomju Alūksne 1960.g. 20.augusts

Vācu fašistus padzina 1944.gada 19.augustā. Jaunā vara pārņēma skolas darbu savās rokās. „Kad 22.augustā ieradāmies skolas pagalmā, redzējām īstu postažu… No labi iekārtotās rokdarbu darbnīcas nebija palicis gandrīz nekas,” atceras pensionētais skolotājs K.Veldrums. Veco ēku kā papildtelpas un dzīvokļus izmanto arī pēckara pirmo laiku, kamēr nāca jauni saimnieki.

Pilsētā pēckara jauno kultūras dzīvi organizēja ne tikai Kultūras nams, bet jauns veidojums - Alūksnes skolotāju nams. To dibināja un uzturēja Izglītības darbinieku arodbiedrība (vēlāk Izglītības, augstskolu un zinātnisko iestāžu darbinieku arodbiedrības republikāniskā komiteja) 1948.gada 6.decembrī. „Alūksnes apriņķa izpildu komitejas priekšsēdētājs Mencis un Alūksnes pilsētas izpildkomitejas pr-tājs Kaķītis no vienas puses, IDA Alūksnes apriņķa komitejas pr-tājs Cīrulis un Alūksnes apriņķa TIN vadītāja Žagata uz akta pamata saņēma Alūksnes apriņķa Skolotāju nama vajadzībām 2 ½ stāvu mūra ēku Alūksnē, Mazā Ezera ielā Nr.2”. Šī iestāde ap sevi apvienoja toreiz Alūksnes apriņķa inteliģenci un viņu atbalstītājus. Šāds kultūras centrs bija pirmais Latvijā.

O.Lapše

V.Mintāls

O.Sirmais

A.Līziņa

E.Lāce

G.Vīksna

V.Stilve

V.Eglīte

Skolotāju namu par plaukstošu kultūras un izglītības centru izveidoja direktori G.Liepiņš, Olga Lapše , Verners Mintāls, Oskars Sirmais, Roberts Žīgurs, Anna Līziņa, Eleonora Lāce, Gaida Vīksna, Valda Stilve (Mālkalne), Viktorija Eglīte

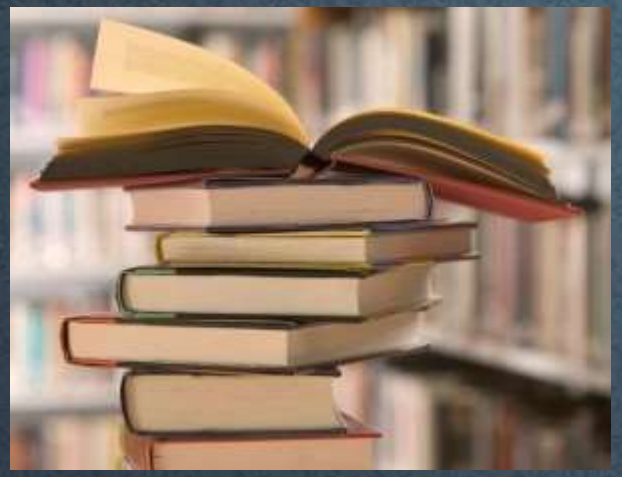

No 1949.gada Skolotāju nama telpās izvietoja Skolotāju nama bibliotēku. Visus līdzekļus deva arodbiedrība. Bibliotēkas vadītājas bija Anna Līziņa (1949.-1951.), E.Valge (1951.-1952.), I.Blūma (1952.-1953.) un ilggadēja darbiniece Olga Cine (1953.-1967.) Pirmā stāva vienā pusē, bez bibliotēkas, iekārtoja arī sanāksmju telpu un lasītavu. Ēkas otrā stāvā vienā pusē atradās pašdarbības kolektīvu nodarbības telpas un bērnu istaba. Otrā pusē bija izvietota Tautas izglītības nodaļa un metodiskais kabinets, Izglītības darbinieku arodbiedrības Alūksnes rajona komiteja.

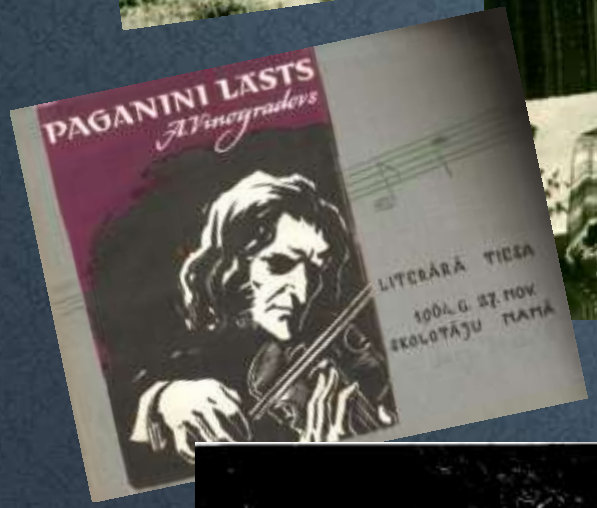

Piedāvājums bija gana plašs. Apmeklēt varēja jaukto kori, kuru vadīja skolotājs un diriģents Rūdolfs Skudra. Viņš vadīja arī stīgu kvartetu. Pēc enerģiskā skolotāja nāves 1964.gadā, ieradās jauni diriģenti- Jānis Kravalis un Saša Skuja. No jauktā kora izdalījās jauni kolektīvi- vīru un sieviešu koris, ansambļi. Dejotājus pie sevis aicināja vadītāja Šteinberga, Gaida Grava. Alberta Mucenieka vadībā tika sapulcināti vīri uz simfonisko orķestri. Vēlāk šo spēcīgo un iecienīto kolektīvu vadīja Rihards Ādamsons. Ellas Lāces vadībā notika dramatiskā kolektīva iestudējumi. Ļoti aktīvi darbojās režisors Uldis Sedlenieks un skolotāja Genoveva Krišņova.

Libretu uzrakstīja G.Vīksna, mūziku komponēja mūzikas skolas skolotājs Arvīds Rozenbergs, baleta dejas iestudēja M.Prēdele (G.Vīksna dalībnieces apmācīja kokles spēlē. Atzinīgi novērtēts bija arī vokālais trio: Gaida Vīksna, Guna Skuja, Salme Keslere. Pieminami arī bērnu baleta pulciņš, leļļu teātris, kokgriezēju un valodu pulciņi. Viens no lielākajiem iestudējumiem bija jaunrade- balets „Mārīte un viņas draugi”. Alūksnietis Guntis Treijs dalījās atmiņās, ka viņa vadībā dažus gadus (1950-jos gados) 1. stāvā darbojies foto pulciņš.

Pēdējā direktore ar skumjām atceras, ka Alūksnes rajona Skolotāju nams beidza pastāvēt un darboties 1968.gada 4.martā pēc rajona vadības K.Ūbeļa un vietnieces Ā.Cimbules, partijas rajona sekretāra Platkāja iniciatīvas. Ticis minēts, ka Alūksnē nav vajadzīgi divi kultūras nami. Dokumenti un inventārs tika nodoti uz Rīgu Izglītības, augstskolu un zinātnisko iestāžu darbinieku arodbiedrības republikāniskajai komitejai, kas atradās Sarkanarmijas ielā 29/31. Ēka tika nodota pilsētas rīcībā, bet kora tērpi Alūksnes kultūras namam

1975.gada 3. janvārī šajā ēkā durvis vēra vaļā rajona centrālā bibliotēka. Bibliotēkā darbojās vairākas nodaļas: Lasītāju apkalpošanas nodaļa- vadītāja E. Klinte, bibliogrāfijas un metodiskā darba nodaļa-vadītāja A. Plūme, komplektēšanas un apstrādes nodaļa-vadītāja S.Bērziņa, vēl bija mākslinieks noformētājs M. Alvatere, pārvietojamo bibliotēku vadītāja- Dz. Klince.

BĒRNU "VĀLIMAIZI" ATJĀGUŠI ARĪ CITI TUVĀKĀ KAIMIŅHERĀ. CIVILTĀVOKLA AKTU REĢISTRĀCIJAS NODALĀS VADĪTĀJA ŽEGA ĪPADIŅA, ĀLUKINES BĒRNU BIBLIOTĒKAS DRĀMATI VEIKALA, TIRDZNIECĪBAS DARBINIEKU, TIPOGRĀFIJAS PĀRSTĀVJI.

TAD APMEKLĒTĀJI KOPĀ AR DARBINIEKIEM IZSTAIGĀ VISU BIBLIOTĒKU.
IĀK AR LASĪTAVAS PĀRZINES ELJO KLINTES VALSTĪBU, KUR PLAŠĀ, MODERNU LUSTRU APGAISMOTĀ TELPĀ PIE GALDIŅIEM VAR ĒRTI NOVIETOTIES 25 APMEKLĒTĀJI. LASĪTAVAS FONDS IR IZVIETOTS BRĪVI, PIETIEK VIETAS IZSTĀŽU STENDIEM.

ARĪ ABONEMENTS IR IEKĀRTOTS GLĪTI UN MODERNI. ABONEMENTĀ IR 39 TŪKSTOŠI GRĀMATU. KLĀT JĀSKAITA VĒL LASĪTAVAS FONDI UN PERIODIKA.

APMEKLĒTĀJI ABONEMENTĀ NOKLAUSĪJĀS BIBLIOGRĀFES AUSMAS ŠNEIDERES NOLASĪTO JAUNĀKĀS LITERATŪRAS APSKATU.

UN TAD LASĪTĀJI SAŅEM GRĀMATAS. PIRMĀS JAUNAJĀ GADĀ UN JAUNAJĀ BIBLIOTĒKĀ.

TREŠAJĀ STĀVĀ APSKATA METODISKO KABINETU. METODIĶE AINA KEOMEĢE JAU SEN PRIECĀJĀS, KA BEIDZOT VARĒS PA ĪSTAM STRĀDĀT, VARĒS APKOPOT UN IZVIETOT MATERIĀLUS, KAS VECAJĀ MĀJĀ GULĒJA SABĀZTI ATVILKNĒS.

APSKATE NOSLĒDZAS BIBLIOTĒKAS VADĪTĀJAS KABINETĀ. UN TAD JĀIZTUKŠO TRADICIONĀLĀ ŠAMPĀNIEŠA GLĀZE.

UZ BIBLIOTĒKAS VADĪTĀJAS GALDA LĪDZĀS CITĀM VELTĒM UN ZIEDIEM NOLIKTS MAIZES KLAIPIŅŠ UN MINIATŪRS SĀLS MAISIŅŠ. PARASTA DĀVANA, KO PASNIEDZ APSVEICOT AR IEIEŠANU JAUNĀ DZĪVOKLĪ, JAUNĀ DZĪVĒ UN DARBĀ. BET ŠOREIZ TĀ DIVKĀRŠI NOZĪMĪGA: GRĀMATA TAČU VAJADZĪGA KĀ MAIZE, KĀ SĀLS. VAI KĀ TEICIS SLAVENAIS FRANČU RAKSTNIEKS ONORĒ BALZAKS:

«GRĀMATAS UN ZIEDI DAUDZIEM CILVĒKIEM IR TIKPAT NEPIECIEŠAMI KĀ DIEVIŠĶĀ MAIZE»

Latvijas pirmās brīvvalsts laikā pilsētā bija vairākas bibliotēkas:

Alūksnes pilsētas bibliotēka Dārza ielā 5, ar 1419 sēj.;

Alūksnes pag.izglītības b-bas bibliotēka Tirgotāju 18, ar 1043 sēj.

Alūksnes pilsētas **aizsargu nodaļas bibliot.** Marijas ielā 4, ar 990 sēj.

Alūksnes **igauņu izglītības b-bas bibl**. Jāņkalna 51, ar 626 sēj.

Alūksnes **cietuma bibl**. Margrietas 1, ar 677 sēj.

Salnais V., Maldups A. Pilsētu apraksti. 1.d.R., 1936, 21.-25.lpp.

Pēc Otrā pasaules kara Alūksnes pilsētas bibliotēka noorganizēta 1944. gada septembrī Dimitrova ielā 6 (tagadējā Brūža iela), ņemot par pamatu bijušās pilsētas valdes un kara daļas grāmatas.

X54

A K T S

Sastādīts 1948.g.24.maijā.

Pārbaudot Alūksnes pilsētas bibliotēkas darbu sakarā ar Kultūras un Izglītības iestāžu skati,pārbaudes komisijā piedalās:

Komisijas priekšsēdētājs b. K A Ņ I T S(Alūksnes pilsētas izpildu komitejas priekšsēdētājs) un komisijas locekļi: b. L I N D E N.(Alūksnes apr. Kultūras nama direktore) b. K A L N I Ņ Š (Alūksnes apr. Kultūras un Izglītības nodaļas vadītājs) b. S V Ā C S(Sporta biedrības Daugava priekšnieks) un kā sekretāre b. B I N D E M A N E A. (Alūksnes pilsētas bibliotēkas vadītāja)

Pārbaudē konstatēts sekojošais.

I.

Iestādes darbs veicinot pēckara piecgades izpildi četros gados.
Ir Staļina piecgades P S R S un L P S R
Tiek ievērotī attiecīgi rakati sienas avīzē.

2.

Pavasara sējas sagatavošana un izvešana.
Ir divi grāmatu stendi un ieteicamā literatūras saraksts.

3.

Noorganizēta ceļojošā bibliotēka Lejasciema kolhozā „B L Ā Z M A".

4.

Ir plakāti un norādījumi attiecībā uz dzimšanas svētkiem.

5.

Ir lasītāju literārais pulciņš,kuru sanāksmes notiek vienu reizi mēnesī.

6.

Bibliotēkas vadītājai vidusskolas un speciālā mūzikālā izglītība (beigusi konzervatotijā dziedāšanas klasi) un ir darbam piemērota.

7.

Sadarbība ar partijas un padomju iestādēm un sabiedriskām organizācijām.
Darbā palīdzību sniedz Kultūras-Izglītības nodaļa un Komjaunatne.

8.

a)Telpas tīras un ierīkotas mājīgi.
b)Telpas tīras.
c)Apgaismošanas stūvoklis grūts.Tiek strādāts pie nelielām petrolejas lampām.
d)Ar kurināmo apgādāts.

e)Ir iegādāti logu aizkari,galdu segas,krēsli,gleznas.
Bibliotēka atrodas pilsētas centrā,trīsstāvu ēkā,apakšējā stāvā.
Ir radio skaļrunis.

9.

a)Grāmatu fonds 8000.-
b)Visas grāmatas inventārizētas,kvalificētas,katalogizētas.
c)Ir noorganizētas I4 pārvietojamās bibliotēkas kurām vienu reizi mēnesī izsniedz grāmatas.
Pārvietojamās bibliotēkas ir izsniegtas Alūksnes apr.ultūras namam, Alūksnes pilsētas bērnu dārzam,Alūksnes apr. invalīdu namam,Alsviķu bērnu namam,Lejasciema pag. kolhozam,„B L Ā Z M A" un pārējās apkārtējo pagastu bibliotēkām.Ir starpabonents starp Alūksnes vidusskolas bibliotēku un Alsviķu pagasta bibliotēku.
d) Lasītāju skaits 670
e) Iedzīvotāju skaits 4026(ieskaitot bērnus)
f) Apmeklētāju skaits dienā 60
g)Atvērta katru darba dienu no pulkst.9-I3 un I7-2I.-diem.

I e.

Komisija atrod ka nepieciešams iegādāt lielāku vairumu grāmatu skolām.
Lasītavā nepieciešams ierīkot dubultdurvis.Lai palielinātu grāmatu fondu izvest grāmatu vākšanu starp iestādēm un iedzīvotājiem.

Alūksnes apriņķa Kultūras un Izglītības iestāžu darba skates komisijas pārstāvis: R. Kaņiņš

Alūksnes pilsētas Kultūras un Izglītības iestāžu darba skates priekšsēdētājs: Kalniņš

Alūksnes pilsētas bibliotēkas pārzine: A. Lindeman

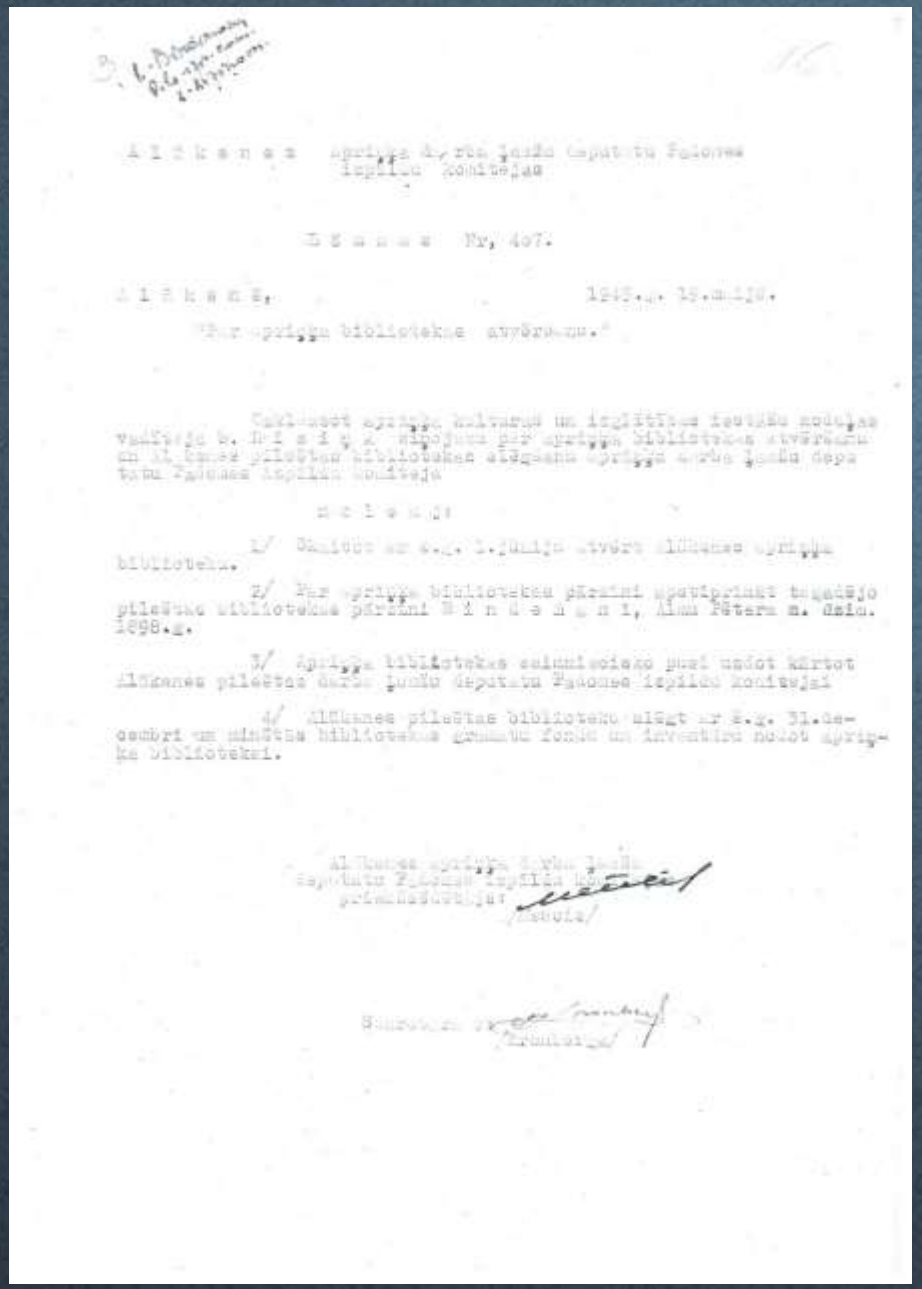

Latvijā maina administratīvi teritoriālo iedalījumu. 1949.gadā izveido apriņķus. Tādēļ Alūksnes pilsētas bibliotēku pārdēvē par Alūksnes apriņķa bibliotēku.

Bibliotēka vairākkārt mainījusi savu nosaukumu

- **Alūksnes pilsētas bibliotēka**

1944. – 1949.

- **Alūksnes apriņķa bibliotēka**

1949. gads jūnijs – decembris

Alūksnes apriņķis izveidots 1946.gada 19.aprīlī atdaloties no Valkas apriņķa

- **Alūksnes rajona bibliotēka**

1967. - 1973.

1967.gada 10.janvārī atjaunojot Alūksnes rajonu, Alūksnes rajona DDP IK Kultūras nodaļai ir pakļauta arī bibliotēka

- **Alūksnes rajona centrālā bibliotēka**

1973. - 1992.

Ar 1974.gada 1.jūniju tiek centralizētas visas rajona teritorijā esošās masu bibliotēkas filiāļu sistēmā, izveidojot vienotu grāmatu fondu, centralizētu administratīvo un saimniecisko vadību

- **Alūksnes pilsētas bibliotēka**

no 1992.gada 12.maija

1991.gada 4.decembrī Alūksnes rajona TDP tiek pieņemts lēmums, ka Alūksnes rajona centrālā bibliotēka un bērnu bibliotēka ir jānodod pilsētas pašvaldībai. Ar 1992.gada 3.augustu bērnu literatūras nodaļa atvērta Alūksnes pilsētas bibliotēkā